

Construir la escuela desde la diversidad y para la igualdad

Conclusiones del Congreso. Madrid, enero 2001

1. Consideramos la igualdad social y educativa como un objetivo a conseguir y la diversidad humana como un hecho de partida, no como un problema a resolver.

a) Entendemos que la diversidad personal y cultural es consustancial al ser humano y contribuye a su enriquecimiento: existen diferentes formas de sentir, pensar, vivir y convivir. Esta diversidad enriquece la esencial similitud que tienen todos los seres humanos.

b) Exigimos que se garantice el disfrute real de los derechos fundamentales a partir de la lucha contra las causas de las desigualdades.

c) Rechazamos el intento de justificar la segregación de las personas, de rebajar sus expectativas, de privarlas de derechos, utilizando un concepto manipulado con respecto a la diversidad.

d) Las tendencias uniformadoras que niegan la diversidad y no contribuyen a la igualdad corresponden a modelos impuestos por los grupos dominantes, incluidas aquellas actuaciones androcéntricas y patriarcales.

2. El sistema educativo y cultural no puede desligarse de la sociedad en la que se inserta, y no es admisible que haga dejación de su responsabilidad. Las carencias educativas, o las diferencias en su calidad, hacen que subsista y se multiplique la desigualdad social.

a) La comprensividad es una premisa fundamental para lograr una enseñanza no discriminatoria ni segregadora. El sistema educativo por sí solo no puede conseguir la igualdad, pero sí debe contri-

buir a este objetivo promoviendo el mayor avance posible de todas las personas. Para ello es necesaria una educación de calidad para la totalidad de la población, con un enfoque comprensivo que atienda a la diversidad en toda la educación obligatoria.

b) Denunciamos las desigualdades que existen en nuestra sociedad como causantes de muchos de los problemas sociales y educativos, algunos de los cuales se achacan interesadamente a la diversidad personal y cultural y a la educación comprensiva.

c) Los cambios sociales que, cada vez más aceleradamente, desafían el tradicional funcionamiento del sistema escolar han de ser tenidos en cuenta, pero de ninguna manera la

ARXIU

educación ha de plegarse a una lógica económica que genera la exclusión de algunos sectores sociales.

d) El modelo neoliberal

potencia y considera deseable la desigualdad económica y política, actúa sobre la educación impulsando su privatización y jerarquizando los centros públicos según su situación de partida. Frente al individualismo y falsa libertad que promueve, hemos de oponer el sentido de lo colectivo y de la solidaridad.

e) A pesar de los avances, el sistema educativo sigue clasificando al alumnado según su rendimiento académico; son los grupos sociales mejor situados los que obtienen buenos resultados. Estos resultados no pueden atribuirse exclusivamente a las diferencias individuales, sino que están condi-

cionados por las desigualdades económicas y sociales. La compensación de las desigualdades es requisito para garantizar el derecho de

todas las personas a la educación.

3. Sólo la educación pública permite promover estructuralmente los objetivos igualitarios.

a) El derecho a la enseñanza no puede ser gestionado de forma privada sin provocar una acentuación de las desigualdades.

b) Es necesaria la titularidad pública de los centros, pero también que sus objetivos y formas de funcionamiento sean democráticos y no selectivos.

c) En la enseñanza privada los mecanismos de discriminación, tanto en la selección de alumnado como en la actuación cotidiana, se ocultan a la opinión pública de forma interesada, pero son claves para mantener su funcionamiento.

d) No se garantiza el derecho a la educación de calidad a todas las personas cuando los centros públicos compiten entre sí seleccionando al alumnado u organizan su funcionamiento dirigiéndose principalmente a los alumnos y alumnas con mejor adaptación al sistema escolar, a la manera de los centros privados.

e) La red pública escolar imparte una educación de calidad, a pesar de los intentos de desprestigiarla y de las insuficiencias financieras, que han de corregirse.

f) La educación pública necesita un amplio apoyo social de todas las instituciones, ya que es la base para potenciar el desarrollo integral de los ciudadanos y ciudadanas. Por ello, es necesario generar una mayor conciencia colectiva sobre su importancia para el progreso de la sociedad.

A propòsit de l'aniversari de la Llei de Formació de Persones Adultes

Mancances i reptes per a l'FPA

Joan V. Pérez Albero

El dia 20 de gener es van complir sis anys des de l'aprovació per les Corts Valencianes de la Llei de Formació de Persones Adultes (FPA). El desenvolupament del text legal ha passat al llarg d'aquest temps per dues etapes ben diferenciades. Fins novembre de 1999, en una fase caracteritzada per la desídia política, a penes s'avança en el seu desplegament. Això va provocar que el País Valencià haja quedat a la cua en la incorporació dels ensenyaments d'Educació Secundària per a la població adulta. La segona etapa, en canvi, ha estat marcada per les presses i els desficiats.

El desenvolupament legislatiu -el Decret que estableix el currículum dels programes formatius que han de implantar-se en els centres d'FPA i l'Ordre que regula la seua implantació- s'ha aplicat de pressa i corrents, i com totes les coses que es fan així, s'ha fet malament. És desmesurada la quantitat de problemes que el professorat, a peu de canó i sortejant nombrosíssims obsta-

cles, ha hagut de posar en marxa per a donar compliment als preceptes legals durant el curs 1999-2000.

Reducció de plantilles

La plantilla docent, amb quatre professors promesos inicialment per a cada centre amb Secundària completa, s'ha reduït de manera dràstica per la Conselleria. A uns centres, l'Administració els ha assignat una plantilla de tres professors; a altres, dos, i a alguns, només un. A més, són pocs els docents destinats a temps total en un sol centre, atés que la majoria del professorat va estar nomenat per a compartir centre i a temps parcial, amb el que s'ha provocat una itinerància no remunerada, que supera en ocasions els seixanta quilòmetres de desplaçament diari. El procés de nomenament del professorat va començar l'1 d'octubre i es va allargar quasi fins a final del mes, quan el curs hauria d'haver començat el 18 de setembre.

Les reduccions de plantilla han generat problemes organit-

zats en els centres i dificulten una atenció adequada a l'alumnat. Conselleria no ha previst que el professorat necessita d'unes hores per al funcionament dels departaments didàctics que possibiliten la coordinació. L'Administració tampoc no ha contemplat les hores per atendre la modalitat a distància i una correcta acció tutorial. I això sense al·ludir a d'altres necessitats de personal, com psicopedagogs i educadors socials, cada vegada més peremptòries en els centres d'FPA.

Hi ha un crit generalitzat a hores d'ara en tot el col·lectiu que treballa en l'FPA: cal que la Conselleria procedisca de manera urgent a la catalogació de les plantilles dels centres i a la regulació de la seua provisió, tot i contemplant la seua especificitat. Els centres no poden continuar funcionant amb unes plantilles majoritàriament provisionals.

Més alumnat de Secundària

Però, en configurar les plantilles de professorat, de Primària com de

Secundària, convé tenir en compte l'increment futur de la demanda, sobretot des de Secundària. Aquest alumnat és molt probable que s'escolaritze, a curt termini, en els centres d'FPA si s'atén a les circumstàncies següents: extinció imminent dels ensenyaments de preparació de les proves lliures de Graduat Escolar i de les proves de maduresa d'FP; generalització de la LOGSE, amb tot el que comporta (joves que no aconsegueixen el Graduat en ESO, validació social del nou títol, persones que per necessitats sociolaborals o acadèmiques han de revalidar l'antic títol de Graduat Escolar); al·luència massiva d'immigrants i noves necessitats formatives derivades de la Societat de la Informació i de la nova economia.

Manca de recursos

Però això no és tot. L'aplicació de l'Ordre de 14 de juny de 2000 ha posat de manifest de nou les greus mancances en recursos materials i infraestructures que presenten els centres d'FPA: carència d'aules de tecnologia, aules taller i aules d'informàtica, dotacions de mate-

rial, biblioteques... Urgeix que la Conselleria d'Educació establisca un pla de construcció i adequació de centres d'FPA, dotat econòmicament.

No es comprén, d'altra banda, com un Govern que té el deure de possibilitar l'accés a la formació a totes les persones, amb independència de la població on resideixca, segueix resistint-se a establir un Conveni General Multilateral amb els ens locals, malgrat existir una legislació ben clara sobre el particular. Cal seguir insistint en la necessitat que la Generalitat convenie sense restriccions amb les entitats locals que ho sol·liciten per tal de poder desenvolupar, amb garantia de qualitat, els programes formatius establerts legalment. No s'entén tampoc com falta per adoptar una iniciativa política que fomenti en els ajuntaments l'elaboració de plans locals d'FPA, una eina bàsica per conèixer i canalitzar les necessitats i demandes dels territoris.

Tot i els avanços donats, ara toca fer les coses bé. El repte està servit, posem-nos a treballar.